

Introductie	1
Organisatie	1
Welkom tekst	2
Brief aan de leraar	6
Enquete.....	8

Introductie

Orgaantransplantatie is niet alleen een belangrijk deel van de medische geschiedenis is, maar zij is tevens een belangrijke ethische uitdaging voor de mensheid. Wie krijgt het eerst dit goed orgaan ? ; wie beslist welke patiënt niet of wel getransplanteerd wordt ?

In de voordracht « Orgaantransplantatie : gisteren, vandaag en morgen » wordt aan de hand van het eenvoudig model van de niertransplantatie de ontwikkeling van de orgaantransplantatie voorgesteld

Nier-, lever-, hart- en longtransplantaties zijn de standardbehandeling geworden van vele aandoeningen in de nier-, lever-, hart- en longziekten. De geschiedenis van de orgaantransplantatie wordt spijtig genoeg begrensd door een tekort aan goede organen.

Teneinde het steeds groeiende aantal patiënten op de wachtlijst te kunnen behandelen, moeten andere wegen worden uitgebouwd. Het ontwikkelen van kunstorganen en het transplanteren van organen van andere diersoorten bij de mensen (xenotransplantatie) zijn de volgende logische stappen om het tekort aan beschikbare organen op te vangen.

Organisatie

De orgaantransplantatie is het slachtoffer geworden van haar eigen succes. Dankzij het vooruitgang in de verschillende domeinen van de transplantatie zijn steeds meer patiënten kandidaat voor deze vorm van behandeling. Spijtig genoeg sterven veel kandidaten op de wachtlijst door een gebrek aan donoren. Het aantal organen blijft, binnen de regio van Eurotransplant (de wettelijk erkende organisatie voor orgaanallocatie in België, Nederland, Luxemburg, Duitsland, Oostenrijk en Slovenië), stabiel om verschillende redenen.

Twee redenen komen naar voor: het gebrek aan informatie van de bevolking en een groot aantal weigeringen van de familieleden bij een mogelijke prelevatie.

De onderzoeken verricht door de School voor Maatschappelijke Gezondheidszorg in Leuven en de Belgische Vereniging voor Transplantatie hebben aangetoond dat vooral de groep van de adolescenten (17-18 jaar) nood hebben aan meer informatie in verband met orgaandonatie en transplantatie.

De onderzoeken wezen namelijk uit dat 86% van de jongeren, zowel in het Franstalige als in het Nederlandstalige landsgedeelte, helemaal niet of duidelijk te weinig op de hoogte zijn van de materie.

Aangespoord door deze resultaten, nam de EuroLiver Foundation het initiatief om een sensibilisatiecampagne voor jongeren uit te werken. Binnen Europa gaat het hier om een uniek project met multimedia ondersteuning. In 168 foto's maakt een hiervoor ontwikkelde CD-rom de materie van donatie en transplantatie toegankelijk. Elke foto wordt begeleid van

een tekst waarvan de inhoud is aangepast aan het kennisniveau van de doelgroep. Om zoveel mogelijk mensen te bereiken werd de CD-rom uitgevoerd in 8 verschillende talen (Engels, Duits, Frans, Italiaans, Nederlands, Portugees, Spaans en Turks). Met de CD-rom als basis zullen conferenties georganiseerd worden voor de studenten uit het laatste jaar van de humaniora. Het pilootproject is gestart in Tienen op 15 oktober. Vooraf worden in de les, met een vragenlijst, een aantal fundamentele vragen aangekaart over orgaanschenking (ondermeer: wat is hersendood?) en over transplantatie (ondermeer: weet u dat de lever wordt getransplanteerd?). De impact van de conferentie wordt gemeten aan de hand van het tweede gedeelte van de vragenlijst dat ingevuld wordt onmiddellijk na afloop. Om de jongeren te stimuleren aan de campagne deel te nemen, verlenen twee topatleten hun medewerking: judoka Gella Vandecaveye, wereldkampioene en olympisch goud, en Axel Merckx, profwielrenner en voormalig Belgisch kampioen. Het uiteindelijke doel van de campagne is de invoering te bekomen van een verplicht lesuur (één tot anderhalf uur) over orgaanschenking en transplantatie in het laatste jaar van de humaniora. Deze les kan gegeven worden door de leraar biologie, of ethiek, of godsdienst ... met de steun van getransplanteerde patiënten, transplantatiecoördinatoren en de CD-rom. De leraren krijgen de CD-rom door de Euroliver Foundation gratis aangeboden gedurende de evaluatieperiode van de campagne. We hopen dat we mogen rekenen op uw interesse en uw actieve steun in dit belangrijke project dat de jongeren zal motiveren tot deze altruïstische daad bij uitstek.

Herman Tob
Afgevaardigd bestuurder

Jan Lerut
Gemandateerde van de Belgische Vereniging
voor Transplantatie voor de campagne

Welkom tekst

SENSIBILISERINGSCAMPAGNE VOOR ADOLESCENTEN IN VERBAND MET ORGAANDONATIE EN TRANSPLANTATIE

Transplantatie heeft een belangrijke plaats ingenomen bij de behandeling van terminaal falen van long, hart, lever, nier, pancreas en zelfs darm.

Spijtig genoeg is de transplantatie het slachtoffer geworden van haar succes. Inderdaad, vele patiënten kunnen deze behandeling niet krijgen gezien het gebrek aan orgaandonoren.

De belgische wetgeving i.v.m. het wegnemen en het transplanteren van organen bepaalt dat iemand zich tijdens zijn leven kan uitspreken voor of tegen een orgaanwegname.

Deze wens wordt geregistreerd in een centraal computerregister van het Ministerie van Gezondheid. Bij een mogelijke orgaandonatie, wordt dit register geraadpleegd door hiervoor aangeduide transplantcoördinatoren.

Is er een verzet tegen orgaandonatie uitgesproken, dan kan de orgaanwegname niet gebeuren ; is er geen verzet aangetekend tegen orgaandonatie, dan kunnen de organen wegenomen worden voor transplantatie en dit zonder toestemming te vragen van de naastbestanden.

De ontwikkeling en de complexiteit van de orgaantransplantatie heeft er toe geleid dat de familieleden wel ingelicht worden dat een orgaanwegname overwogen wordt. Spijtig genoeg weigeren ongeveer 25% der naastbestanden een orgaandonatie toe te laten.

De reden waarom de familie ingelicht wordt hangt samen met het feit dat, bij een mogelijke orgaandonor, verschillende organen tegelijkertijd weggenomen kunnen worden voor latere transplantatie. Het toewijzen van deze organen aan de verschillende ontvangers wordt geregeld door een door de wetgever erkend centraal orgaanallocatieorganisme (voor België is dit Eurotransplant Foundation International, gelocaliseerd in Leiden, Nederland).

De verschillende organen worden op basis van verschillende karakteristieken aan verschillende orgaanontvangers toegewezen. Zo zal bijvoorbeeld een hart- of longtransplantatie binnen een paar uur na de orgaanuitname plaatsvinden ; een nier kan de dag nadien ingeplant worden.

Een geweigerde orgaandonatie is een echt drama voor deze patiënten die reeds lang op een nieuw orgaan wachten !

De bevolking moet daarom beter en meer geïnformeerd worden zowel i.v.m. orgaandonatie als i.v.m. orgaantransplantatie.

Bevolkingsonderzoek, gedaan op initiatief van de Belgische Transplantatie Vereniging, heeft aangetoond dat de adolescenten (17- en 18- jarigen), de bevolkingsgroep is die het minst goed geïnformeerd is i.v.m. orgaandonatie en -transplantatie. Gelijkaardig onderzoek in het buitenland heeft deze bevindingen bevestigd.

Daarom werd beslist, in samenwerking met EUROLIVER FOUNDATION (onder leiding van afgevaardigd beheerder Herman TOB) een CD-rom over deze gevoelige problematiek te maken. Ten einde zoveel mogelijk mensen in onze multiculturele samenleving te bereiken, werd deze CD-rom in 8 talen gemaakt (engels, Duits, Frans, Italiaans, Nederlands, Portugees, Spaans en Turks).

De CD-rom toont in 168 goed toegankelijke beelden, de geschiedenis en de wereld van orgaandonatie en -transplantatie. Ieder beeld wordt vergezeld van een eenvoudige tekst, die door ervaren leerkrachten aangepast werd aan de taal van de 17- en-18 jarigen.

Een volgende stap in deze sensibilisatie is het geven van informatieve voordrachten gebaseerd op deze CD-rom.

Vooraf krijgen de leraars van de vakken biologie, wetenschappen, godsdienst, moraal en sociale activiteiten, een vragenlijst i.v.m. orgaandonatie en -transplantatie die zij aan hun leerlingen uitdelen.

Na de voordracht wordt een nieuwe vragenlijst uitgedeeld, ten einde het effect van de campagne te peilen.

Pilootprojecten zullen in alle belgische provincies starten vanaf oktober 2001. Het eerste project start te Tienen ;1500 studenten uit 28 verschillende scholen zullen hieraan deelnemen.

Het uiteindelijk doel van de campagne is het officieel invoeren van 1 – 1 u 30 lesuur over deze moeilijke problematiek voor de laatstejaars studenten. Stappen werden reeds bij de verschillende ministeries van Onderwijs genomen.

De organisatoren hopen dat deze sensibiliseringscampagne zal leiden tot een betere bewustwording van het feit dat orgaandonatie werkelijk een van de mooiste en belangrijkste sociale gebaren is die men kan bedenken. Het afstaan van organen laat toe dat ernstig zieke patiënten opnieuw gezond kunnen worden en opnieuw van een normale professionele, familiale en sociale reïntegratie kunnen genieten.

Zij danken U alvast voor de interesse die U getoond hebt voor het welslagen van deze campagne. Het succes ervan zal zeker een riem onder het hart zijn voor de vele patiënten en hun familieleden die wachten op het moment dat hen een nieuwe – definitieve – levenskans gegeven wordt.

Deze campagne wordt gesteund door twee belgische topsporters : Olympische medaille winnares en meervoudig wereldkampioene judo Gella Vandecaveye en elite-wielrenner en voormalig nationaal belgisch kampioen Axel Merckx.

Orgaandonatie : ja - Spreek er over.

ORGAANTRANSPLANTATIE : GISTEREN, VANDAAG EN MORGEN

Professor Jan LERUT

Dept Digestieve Heelkunde – Dienst Levertransplantatie

Cliniques Universitaires Saint-Luc – UCL - 1200 BRUSSEL

De orgaantransplantatie, namelijk slechte of onvoldoende functionerende organen vervangen door nieuwe en gezonde organen, is altijd een droom geweest van vele medici.

Na ettelijke onderzoeken in het laboratorium werd uiteindelijk in 1953, met succes een niertransplantatie tussen twee broers-eeneige tweeling uitgevoerd in Boston door het team van Professoren Murray en Merrill.

Omwille van de eenvoudigere heelkundige techniek werden van dan af aan de meeste ervaringen in de transplantatie opgedaan in niertransplantatie.

Het uitvoeren van de niertransplantatie bij een eeneige tweeling was het vertrekpunt voor een progressief afwijken van deze genetisch ideale situatie. Betere technieken en betere immunosuppressieve therapiën moesten kunnen toelaten de erfelijke verschillen tussen de niet verwante orgaanontvanger en –donor te overbruggen.

Een eerste grote stap werd gedaan door de Professoren Dausset en Van Rood met de ontdekking van de zogenaamde transplantatieantigenen. Een betere overeenkomst tussen de weefsels van donor en receptor moest toelaten de incidentie van de afstoting van het ontvangen orgaan ofwel te verminderen ofwel beter te behandelen.

De bepaling van donor- en ontvangertransplantatieantigenen, vastgelegd in het HLA systeem (Human Leucocyte Antigen), laat heden toe, in de grote internationale orgaan allocatie-organisaties, de best mogelijke ontvanger voor een bepaald orgaan te vinden. Voor België is dit organisme Eurotransplant International Foundation in Leiden, Nederland.

De grootste stap in de ontwikkeling van de orgaantransplantatie blijft het zoeken naar een ideale immunosuppressieve therapie : deze moet er voor zorgen de afstoting van het getransplanteerde orgaan te vermijden door de afweerreactie van het lichaam ten opzichte van het « vreemde weefsel » te verminderen.

Het is hierbij belangrijk geneesmiddelen te ontwikkelen die selectief op het immunologisch proces inwerken, zonder al te veel met andere fysiologische functies en afweerreacties van het lichaam b.v. t.o.v. banale infecties te interfereren.

De sleutel van de immunosuppressie ligt in het onderdrukken van de functie van bepaalde witte bloedcellen namelijk lymphocyten. Hoe doelgerichter de therapie is, hoe minder nevenwerkingen zij zal hebben bij de orgaanontvanger.

De aanvankelijk zeer rudimentaire immunosuppressie gedaan bij middel van beenmergbestraling, evolueerde via het gebruik van cortisonepreparaten en beenmergonderdrukkers (o.a. azathioprine) naar het klinisch gebruik van cyclosporine in 1983.

Dit medicament wordt, zoals de naam zegt, geproduceerd door sporen en heeft een specifieke wisselwerking met bepaalde lymphocyten (T-lymphocyten) zonder daarbij belangrijke beenmergtoxiciteit te hebben.

De laatste jaren werden nog selectievere geneesmiddelen ontwikkeld zoals het japaanse Tacrolimus.

Het toenemend succes van de niertransplantatie gaf aanleiding tot de ontwikkeling van de andere (extra-renale) orgaantransplantaties.

In 1963 werden voor het eerst door Professor Starzl in Denver een levertransplantatie en door Professor Hardy in Jackson een longtransplantatie uitgevoerd ; in 1967 voerde Professor Lillehei in Minneapolis de eerste pancreastransplantatie uit en tenslotte werd in 1969 in Kaapstad de eerste harttransplantatie door Professor Barnard uitgevoerd.

De resultaten van deze « extrarenale » transplantaties, gedurende de periode 1963-1983 waren zeer slecht, dit ten gevolge van onvoldoende kennis van de biologie van het afweermechanisme.

Het is vooral door het invoeren van cyclosporine in de klinische praktijk dat de orgaantransplantatie een geweldige ontwikkeling kent.

De volgende stappen bij de uitbreiding van het transplantatiegebeuren waren het verbeteren van heelkundige technieken van de orgaanwegname. Nu kunnen verschillende organen bij een zelde orgaan donor weggenomen worden. Bovendien werden vloeistoffen die toelaten deze organen gedurende een min of meer lange periode buiten het lichaam zonder beschadiging te bewaren ontwikkeld.

De intensieve geneeskundige verzorging laat toe « doden » in leven te houden ; zo ontstond het concept van de hersendood. Hersendood is een toestand van verdwenen

hersenenactiviteit die ondubbelzinnig, op basis van klinische en biologische parameters, vastgesteld kan worden. Dit is de enige situatie waarbij organen bij een afgestorvene kunnen en mogen weggenomen worden.

De laatste jaren laten de nieuwere orgaanpreservatievloeistoffen toe, uitgenomen organen gedurende langere perioden in goede toestand (bv voor de lever tot 18 uren) te bewaren. Deze evolutie heeft de uitwisseling van organen tussen verschillende centra en landen mogelijk gemaakt, hetgeen toelaat steeds betere « donor en receptor paren » te kiezen met een verbetering van de resultaten als gevolg.

Orgaantransplantatie is niet alleen een belangrijk deel van de medische geschiedenis is, maar zij is tevens een belangrijke ethische uitdaging voor de mensheid. Wie krijgt het eerst dit goed orgaan ? ; wie beslist welke patiënt niet of wel getransplanteerd wordt ?

In de voordracht « Orgaantransplantatie : gisteren, vandaag en morgen » wordt aan de hand van het eenvoudig model van de niertransplantatie de ontwikkeling van de orgaantransplantatie voorgesteld.

Historiek, indicaties en resultaten van de lever-, hart-, alvleesklier-, darm-, longtransplantatie worden besproken aan de hand van eigen ervaring en aan de hand van resultaten uit de huidige medische literatuur.

Nier-, lever-, hart- en longtransplantaties zijn de standaardbehandeling geworden van vele aandoeningen in de nier-, lever-, hart- en longziekten.

De geschiedenis van de orgaantransplantatie wordt spijtig genoeg begrensd door een tekort aan goede organen.

Een sensibilisatie, niet alleen van de leek, maar ook van medici en paramedici blijft noodzakelijk om een groter aantal orgaantransplantaties mogelijk te maken door een toename van orgaandonatie.

Teneinde het steeds groeiende aantal patiënten op de wachtlijst te kunnen behandelen, moeten andere wegen worden uitgebouwd. Het ontwikkelen van kunstorganen en het transplanteren van organen van andere diersoorten bij de mensen (xenotransplantatie) zijn de volgende logische stappen om het tekort aan beschikbare organen op te vangen.

De toekomst belooft zeker spannend te worden. De medische en ethische problematiek van de transplantatie zullen een verdere centrale rol blijven spelen in de maatschappij van morgen.

SENSIBILISERINGSCAMPAGNE VOOR ADOLESCENTEN IN VERBAND MET ORGAANDONATIE EN TRANSPLANTATIE

Brief aan de leraar

Geachte leerkracht,

Vooreerst willen wij u hartelijk danken voor uw medewerking aan het pilootproject omtrent orgaandonatie en transplantatie.

In dit pakket vindt u het nodige didactische materiaal om met de leerlingen aan het project deel te nemen :

1. Begeleidende tekst : Orgaantransplantatie : gisteren, vandaag en morgen
2. Resultaten van vorige onderzoeken
3. Begeleidende tekst : Sensibiliseringscampagne voor adolescenten
4. Vragenlijst pilootproject

5. CD rom op het internet : www.transplantations.org onder « generalities »
U kan ook alle hierboven vermelde documenten per E-mail aanvragen op het volgende adres : catherine.dochez@clin.ucl.ac.be

Aan het project hebben wij een **onderzoek** verbonden. Mogen wij u vragen de volgende instructies zo nauwkeurig mogelijk te volgen, zodat de onderzoeksomstandigheden voor de verschillende scholen vergelijkbaar zijn.

Fase 1 : Deel 1 van de vragenlijst (vragen 1 tot 19) wordt vooraf ingevuld.

Om de onderzoeksresultaten zo betrouwbaar mogelijk te maken, gebeurt dit liefst in de klas, enkele dagen voor de les.

Wij zouden ook graag weten hoeveel vragenlijsten u uitdeelde. U kan ons dit laten weten op het volgende Email adres :
piet.vanormelingen@clin.ucl.ac.be

Fase 2 : De les over orgaanschenking en transplantatie.

Kan u ervoor zorgen dat de studenten hun vragenlijst meebrengen.

Wij zouden graag weten hoeveel aanwezigen er zijn, zodat we de respons kunnen berekenen

Fase3 : Het tweede deel van de vragenlijst (vragen 20,21 en 22) wordt ingevuld

onmiddellijk na de les, vóór de leerlingen de zaal verlaten. Ze krijgen hiervoor een paar minuten de tijd. De vragenlijsten worden verzameld aan de uitgang.

Hartelijk dank voor uw medewerking

Prof. Jan Lerut

**SENSIBILISERINGSCAMPAGNE VOOR ADOLESCENTEN IN
VERBAND MET ORGAANDONATIE EN TRANSPLANTATIE
Pilotproject Stad Tienen**

Het pilotproject in Tienen kwam tot stand dankzij de medewerking van

De Euroliver Foundation, Herman Tob, voorzitter

Het stadsbestuur van de stad Tienen
De preventiedienst van de stad Tienen
De Rode-Kruis afdeling Tienen
Rotary Tienen
De scholengemeenschap van Tienen
Belgische Vereniging voor Transplantatie
Het levertransplantteam van het St-Lucasziekenhuis, Brussel, olv. Prof. Jan Lerut

Enquete

Deel 1 van de vragenlijst (vragen 1 tot 19) wordt vooraf ingevuld. Om de onderzoeksresultaten zo betrouwbaar mogelijk te maken, gebeurt dit liefst in de klas, enkele dagen voor de les.

Het tweede deel van de vragenlijst (vragen 20,21 en 22) wordt ingevuld onmiddellijk na de les, vóór de leerlingen de zaal verlaten.

Geslacht : Man Vrouw

Leeftijd :

Nationaliteit : Belg Niet-Belg

Godsdienst: Katholiek Moslim Joods
 Vrijzinnig Andere

1. Duid één van de volgende zinnen aan die het best met je overeenstemt:

- ik denk dat ik voldoende geïnformeerd ben over het onderwerp *orgaanschenking* en *transplantatie*.
- ik heb al horen spreken over het onderwerp *orgaanschenking* en *transplantatie*, maar ik ben er niet voldoende over geïnformeerd.
- ik heb nooit gehoord over *orgaanschenking* en *transplantatie* ; dankzij deze vragenlijst hoor ik er voor de eerste keer iets van.
- geen mening

2. Als je al hebt horen spreken over orgaanschenking en transplantatie, wil je dan aanduiden via welke bron je er de eerste keer over hoorde? (*verschillende antwoorden mogelijk*)

- via de media : televisie
 radio
 krant
- een informatiefolder, affiche

via lessen op school, universiteit
(specificeer):

.....
.....
.....

via personen :

- familiekring
- vrienden
- huisarts
- een getransplanteerde patiënt in de familie/omgeving
- andere

(specificeer) :

.....
.....
.....

ik kan me niet herinneren wanneer ik er voor het eerst over hoorde

3. Hoe sta jijzelf in het algemeen tegenover orgaanschenking en transplantatie?

- positief, zonder enig voorbehoud
- positief, met enig voorbehoud

(specificeer welk voorbehoud je maakt):

.....
.....
.....

- eerder positief
- negatief
- geen mening

4. Hoe sta je tegenover een orgaanuitname bij jezelf mocht je onverwacht als donor in aanmerking komen?

- positief, zonder enig voorbehoud
- positief, met enig voorbehoud
- eerder negatief
- negatief
- Geen mening

5. Als je op de vorige vraag 5 antwoorde met positief, zonder enig voorbehoud, wat was hiervoor de belangrijkste reden?

- na mijn overlijden heb ik mijn organen niet meer nodig

- ik kan met deze geste andere mensen helpen
- ik kan op die manier mijn naaste familieleden helpen in hun rouwproces
- om andere redenen

(specificeer):.....

6. Als je op vraag 5 antwoordde met eerder negatief of negatief, wat waren hiervoor de redenen (verschillende antwoorden mogelijk):

- ik ben te jong om die beslissing al te nemen
- ik ga niet akkoord om godsdienstige redenen
- ik ga om filosofische redenen niet akkoord
- ik vrees voortijdig dood verklaard te worden
- ik ben bang dat de orgaanschenking me pijn zal doen
- ik wens dat mijn lichaam intact begraven / verast wordt
- ik twijfel eraan dat de organen op een eerlijke manier verdeeld

worden

- om andere redenen

(specificeer):.....

7. Als je op een dag zou gevraagd worden of je al dan niet je goedkeuring wil hechten aan een eventuele orgaanuitname bij één van je ouders of broers of zussen, hoe zou je dan reageren ?

- positief, zonder enig voorbehoud
- positief, met enig voorbehoud

(specificeer welk voorbehoud je maakt):

.....

- eerder positief
- negatief
- Geen mening

8. Meestal worden de organen uitgenomen na het intreden van de hersendood. Kunnen artsen naar jouw mening, met zekerheid de diagnose van het overlijden stellen?

- ja
- neen
- ik weet het niet

9. Wanneer treedt volgens jou de dood onherroepelijk in ?

- nadat de ademhaling definitief stopt

- nadat het hart definitief stilvalt
- nadat zowel de hart- als longfunctie stilvalt
- nadat de hersenfuncties definitief stoppen
- nadat zowel hersen- als hart- als longfunctie definitief stilvallen
- ik weet het niet precies

10. Wie moet volgens jou beslissen of de organen na het overlijden worden uitgenomen?

- ikzelf**, zonder hierover vooraf met anderen te praten
- ikzelf**, maar mijn naaste familieleden zijn van mijn besluit op de hoogte

- niet ikzelf, maar mijn **naaste familieleden**:
 als ik gedurende mijn leven niet negatief stond tegenover orgaanuitname

- zelfs als ik tijdens mijn leven positief stond tegenover orgaanuitname

- zelfs als ik tijdens mijn leven negatief stond tegenover orgaanuitname

- andere

(specificeer) :

.....

.....

.....

- geen mening

11. Heb je binnen de familiekring al gepraat over orgaanschenking en transplantatie?

- ja
- Neen (*ga naar vraag 13*)

12. Als je al binnen de familiekring gepraat hebt over orgaanschenking en transplantatie, heb je dan duidelijk aan je naaste familieleden jouw beslissing inzake uitname van je organen na overlijden meegedeeld?

- ja
- neen

13. Bestaat er volgens jou een wet in België die de uitname van organen en transplantatie regelt?

- ja
- neen
- ik weet het niet

14. Als je de wet over orgaanuitname en transplantatie meent te kennen, wat zegt die wet dan volgens jou?

- Dat de uitname van organen na het overlijden altijd en onvoorwaardelijk toegelaten is
- Dat de uitname van de organen na het overlijden kan gebeuren als deze overledene tijdens het leven geen officieel verzet heeft aangetekend (vermeend akkoord)
- Dat de uitname enkel kan als de persoon daar tijdens zijn leven uitdrukkelijk en officieel de toestemming voor gaf (uitdrukkelijk akkoord)
- Ik weet het niet precies

15. Zo je de wet op orgaanuitname en transplantatie meent te kennen, denk je dat de naaste familieleden zich eventueel tegen een orgaanuitname kunnen verzetten?

- neen
- ja, zo de overledene tijdens zijn leven zijn wil niet heeft meegedeeld of zijn verzet er tegen aan hen meedeelde
- ja, zelfs als de overledene zich tijdens zijn leven als donor had laten registreren
- ik weet het niet precies

16. Zo je de wet op orgaanuitname en transplantatie meent te kennen, hoe kan je tijdens je leven laten weten dat je niet akkoord gaat met een uitname van je organen (*verschillende antwoorden mogelijk*) ?

- door verzet aan te tekenen op het gemeentehuis
- door een briefje, door mezelf geschreven, bij me te hebben
- per notariële acte
- door een vermelding op mijn identiteitskaart
- door mijn wilsbeschikking aan mijn naaste familieleden mee te delen

op een andere manier (*specificeer*) :

.....
.....
.....
.....

ik weet het niet

17. Zo je de wet op orgaanuitname en transplantatie meent te kennen, heb je dan al (of overweeg je) de procedure gevolgd die door de wet voorzien is?

- ik heb (ik zal) **verzet tegen orgaanuitname** aangetekend op het gemeentehuis
- ik heb me (ik zal me) **uitdrukkelijk voor orgaanuitname** uitgesproken op het gemeentehuis
- ik verkies niets te ondernemen, want ik veronderstel dat ik "automatisch " donor ben bij eventueel overlijden

18. Duid de hypothese aan die je het meest juist lijkt in de navolgende voorstellen:

- In België overlijden elk jaar genoeg mensen die orgaandonor zijn, de vraag naar organen is voldoende gedekt.
- In België overlijden net voldoende mensen die orgaandonor zijn, vraag en aanbod zijn in evenwicht.
- In België is er elk jaar een tekort aan orgaandonoren, er zijn meer mensen die wachten op een orgaan dan er donoren beschikbaar zijn, de vraag is groter dan het aanbod.

19. Denk je dat er mensen overlijden terwijl ze "wachten" op een orgaantransplantatie?

- Neen nooit, de artsen kunnen hen altijd redden
- Ja, eerder zelden, in minder dan 5 % van de gevallen
- Ja, dat is ongeveer in 10% van de gevallen zo
- Ja, dat is ongeveer in 20% van de gevallen zo
- Ja, dat is in meer dan 50% van de gevallen zo

*Dank je wel voor het beantwoorden van deze eerste reeks vragen
Nu krijg je de les over orgaanschenking en transplantatie.*

**De vragen 20, 21 et 22 hebben betrekking op deze les.
Beantwoord ze pas nadat je de les over orgaanschenking en
transplantatie in klasverband kreeg**

20. Je maakte nu in klasverband kennis met het onderwerp transplantatie en orgaanschenking. Kan je ons zeggen op welke manier de verschillende animatoren een antwoord gegeven hebben op de vragen die je je stelde:

- De getransplanteerde patiënt :
 - Zijn uiteenzetting was duidelijk en ik kreeg antwoord op mijn vragen
 - Zijn uiteenzetting was duidelijk, maar ik blijf met een aantal vragen zitten
 - Zijn uiteenzetting was niet duidelijk en beantwoordde niet aan de vragen die ik me stelde.

- De transplantatiemedewerker:
 - Zijn uiteenzetting was duidelijk en ik kreeg antwoord op mijn vragen
 - Zijn uiteenzetting was duidelijk, maar ik blijf met een aantal vragen zitten
 - Zijn uiteenzetting was niet duidelijk en beantwoordde niet aan de vragen die ik me stelde.

- De CD Rom over transplantatie:
 - Ik vind de inhoud van de CD Rom aantrekkelijk en ik vond er een antwoord op de vragen die ik me stelde in.
 - Ik vind de inhoud van de CD Rom aantrekkelijk maar ik vond er geen antwoord in op de vragen die ik me stelde.
 - Ik vind de CD Rom niet aantrekkelijk en heb hem niet doorgenomen.

21. Is je mening in gunstige zin beïnvloed door de les?

- Ja, maar ik stond er al positief tegenover
- Ja, ik ben van mening veranderd
- Neen, ik was er tegen, en ik blijf er tegen
- Neen, ik was eerst voor en nu tegen

22. Wat heeft je het meest beïnvloed in het behouden of het wijzigen van je mening:

- De getransplanteerde patiënt
- De transplantatiemedewerker
- De CD Rom